

Sygn. akt I ACa 618/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Lucyna Świdorska-Pilis (spr.) SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Agnieszka Szymocha

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 26 listopada 2015 r., sygn. akt I C 169/14,

- 1) oddala apelację;
- 2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 5 400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie na rzecz adwokata A. K. (1) wynagrodzenie w kwocie 4 428 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych, w tym podatek od towarów i usług w wysokości 828 (osiemset dwadzieścia osiem) złotych, z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Roman Sugier	SSA Lucyna Świdorska-Pilis
-------------------------------------	------------------	----------------------------

UZASADNIENIE

Powód H. K. domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Okręgowego w (...) kwoty 150 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 kwietnia 2013 r. tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych.

W uzasadnieniu powód wskazywał, iż występował jako oskarżony w sprawie karnej, prowadzonej przez Sąd Okręgowy w (...) pod sygnaturą akt II K 70/11. W toku tego postępowania doszło do naruszenia szeregu gwarancji procesowych wynikających z Konstytucji RP, Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Międzynarodowego Paktu Praw Podstawowych i Obywatelskich oraz kodeksu postępowania karnego. Powód wskazał, iż powyższe postępowanie, w którym przedstawiono mu zarzut popełnienia przestępstwa z art. 280 § 2 kk w zw. z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 148 § 1 kk, było początkowo prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w Z.. Następnie, po sporządzeniu aktu oskarżenia sprawa została przekazana do Sądu Okręgowego w (...). W ocenie powoda oskarżenie było całkowicie bezpodstawne i opierało się wyłącznie na pomówieniach R. K. (1) i R. K. (2). W toku postępowania karnego powód starał się wykazać swoją niewinność, zgłaszając liczne wnioski dowodowe o przesłuchanie świadków oraz przeprowadzenie dowodów z dokumentów, które zostały jednak oddalone przez Sąd na podstawie art. 170 § 1 pkt 5 kpk. Zdaniem powoda doprowadziło to do naruszenia jego prawa do obrony, zasady kontradiktoryjności, zasady prawdy materialnej oraz prawa do sprawiedliwego procesu. W sprawie II K 70/11 przeprowadzenie zawnioskowanych przez powoda i jego obrońcę dowodów było o tyle istotne, że przestępstwo o które został oskarżony cechowało się znacznym ciężarem gatunkowym, a on nie przyznawał się do jego dokonania.

Pozwany Skarb Państwa – Prezes Sądu Okręgowego w (...) wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew wskazano, iż roszczenie powoda jest przede wszystkim niezasadne, gdyż sprawa karna II K 70/11 nie została jeszcze prawomocnie zakończona. Wydany w niej wyrok z dnia 23 czerwca 2014 r. został zaskarżony i obecnie toczy się postępowanie odwoławcze przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach. Zdaniem pozwanego to Sąd odwoławczy orzekający w sprawie karnej jest władny do oceny czy wnioski dowodowe zgłaszane przez powoda przed Sądem pierwszej instancji zostało prawidłowo oddalone. Pozwany podkreślił, że powód nie dysponuje orzeczeniem prejudycjalnym w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c., co eliminuje możliwość dochodzenia przez niego roszczeń odszkodowawczych. Równocześnie zwrócono uwagę, iż po stronie pozwanej nie występowała również przesłanka bezprawności działania. Nadto pozwany zarzucał, że brak jest podstaw, aby uznać, że w sprawie II K 70/11 dobra osobiste powoda zostały w jakikolwiek sposób naruszone. Pozwany podnosił na zakończenie, iż powód nie wykazał pozostałych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, określonych w art. 417 § 1 kc .

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w (...) oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3 600 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w 1995 i 1996 r. w Prokuraturze Rejonowej w Z. było prowadzone śledztwo (sygn. akt 2 Ds 18/96) w związku ze zdarzeniem z dnia 11 października 1995 r., polegającym na napadzie na dom A. K. i P. K. (1) położony w miejscowości M.. Po zakończeniu postępowania przygotowawczego, w którym powodowi przedstawiono zarzut popełnienia przestępstwa z art. art. 11 § 1 d.k.k. w zw. z art. 148 § 1 d.k.k. i art. 210 § 2 d.k.k. i art. 155 § 1 pkt 2 d.k.k. przy zastosowaniu art. 10 § 2 d.k.k. i art. 60 § 1 d.k.k. w dniu 7 maja 1996 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Z. sporządził akt oskarżenia. Na jego podstawie powód został oskarżony o to, że w nocy z 10 na 11 października 1995 r. w M. woj. (...) wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami w zamiarze rabunkowym i godząc się z pozbawieniem życia P. i A. K. zadawali im z dużą siłą ciosy siekierą w głowę i inne części ciała i doprowadzili ich w ten sposób do stanu nieprzytomności, następnie zabrali w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie 900 złotych polskich, 100 dolarów USA, 300 marek byłego NRD, przy czym w następstwie pobicia pokrzywdzeni doznali: P. K. (1) ran tłuczonych powłok głowy w okolicy skroniowej lewej, rany lewego łuku brwiowego, stłuczenia twarzoczaszki manifestującego się obustronnymi sińcami okularowymi powiek z wylewami krwawymi podspojówkowymi, otarciami

naskórka i obrzękiem twarzy, stłuczenia okolicy potylicy i karku, złamania kości podstawy czaszki z narastającym pourazowym obrzękiem mózgu i ogniskami stłuczenia w lewym płacie ciemieniowym, a ponadto otarć naskórka na klatce piersiowej i brzuchu oraz rany szarpanej i otarć naskórka prawego nadgarstka, zaś A. K. (2) – rany tłuczonej powłok głowy w okolicy skroniowej lewej z otwartym złamaniem łuski lewej kości skroniowej, włamaniem odłamów kostnych, uszkodzeniem opony twardej i stłuczeniem mózgu oraz mózdzku, otarcia naskórka na szyi i przedniej powierzchni klatki piersiowej i złamania II żebra lewego, które to obrażenia miały charakter ciężkich uszkodzeń ciała i wyczerpały znamiona choroby zazwyczaj zagrażającej ich życiu, a skutek w postaci śmierci nie nastąpił tylko dzięki szybko udzielonej specjalistycznej pomocy lekarskiej, przy czym H. K. zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresach od 6 lipca 1992 r. do 28 marca 1994 r., od 26 sierpnia 1994 r. do 9.11.1994 r. i od 9 maja 1995 r. do 3 lipca 1995 r. kary 6 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w C. z dnia 28 marca 1994 r. sygn. akt II K 16/93 za przestępstwa z art. 208 k.k. w zw. z art. 201 k.k., 203 § 2 z indeksem 1 w zw. z art. 58 k.k. i 138 § 1 k.k. to jest o czyn z art. 11 § 1 d.k.k. w zw. z art. 148 § 1 d.k.k. i art. 210 § 2 d.k.k. i art. 155 § 1 pkt 2 d.k.k. przy zastosowaniu art. 10 § 2 d.k.k. i art. 60 § 1 d.k.k.

Akt oskarżenia przeciwko powodowi został skierowany do Sądu Okręgowego w (...). Po okresie zawieszenia postępowania, sprawa była rozpoznawana pod sygnaturą akt II 70/11. W toku procesu przeprowadzono dowody z wyjaśnień oskarżonego, zeznań licznych świadków, dowodów z dokumentów oraz z opinii biegłych. Prowadzący postępowanie Sąd Okręgowy oddalił znaczną część wniosków dowodowych złożonych przez powoda. Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie II K 70/11, Sąd Okręgowy w (...) wyrokiem z dnia 23 czerwca 2014 r. uznał oskarżonego H. K. za winnego zarzucanego mu czynu, działanego w porozumieniu z W. G., R. K. (3), R. K. (1) i M. K. czym wyczerpał znamiona ustawowe przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 23.04.2009 r.) i art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. i wymierzył mu karę 12 lat pozbawienia wolności. Powyższy wyrok został zaskarżony przez obrońcę powoda. Wyrokiem z dnia 8 czerwca 2015 r., sygn. akt II AKa 511/14, Sąd Apelacyjny w Katowicach zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że uzupełnił opis czynu przypisanego powodowi o stwierdzenie, że zamierzony przez niego skutek w postaci śmierci A. i P. K. (1) nie nastąpił z powodu udzielonej pokrzywdzonym specjalistycznej pomocy medycznej oraz przyjął, iż podstawę prawną skazania stanowi przepis art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym po dniu 23 kwietnia 2009 r., a podstawę prawną wymiaru kary stanowi przepis art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym po dniu 23 kwietnia 2009 r. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymano w mocy.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, ocena, czy decyzje procesowe w sprawie karnej były trafne i czy mogły pociągnąć negatywne skutki dla szeroko rozumianej sytuacji prawnej powoda, nie należy do Sądu orzekającego w procesie o ochronę dóbr osobistych. Oddalenie wniosku dowodowego, jako czynność procesowa, sama w sobie nie może bowiem prowadzić do naruszenia jakiegokolwiek dobra tego rodzaju, w tym także dobrego imienia, czci czy godności osobistej. Podobne uwagi należy odnieść również do innych czynności podejmowanych przez sąd w ramach prowadzonego postępowania dowodowego. Ich prawidłowość i celowość przeprowadzenia w kontekście ostatecznego wyniku procesu może podlegać zatem ocenie wyłącznie toku postępowania apelacyjnego i kasacyjnego w sprawie karnej.

Całokształt twierdzeń powoda wskazuje na to, że tak naprawdę zmierza on do kwestionowania zasadności wydania wyroku skazującego. Stosownie do art. 11 k.p.c. sąd w postępowaniu cywilnym jest związany ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa. Sąd rozpoznający sprawę cywilną jest związany ustaleniem, że powód popełnił przestępstwo przypisane mu orzeczeniem, które kwestionuje. Postępowanie dowodowe zmierzające do ustaleń przeciwnych było zatem niedopuszczalne. W związku z tym Sąd oddalił wnioski dowodowe powoda o przesłuchanie w charakterze świadków osób wymienionych w pozwie. Mając to na uwadze Sąd powództwo oddalił. W zaistniałej sytuacji rozważanie okoliczności faktycznych przez pryzmat odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za naruszenie dóbr osobistych (art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.) byłoby z oczywistych względów niecelowe.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację złożył powód, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Skarżący zarzucał:

- 1) naruszenie prawa materialnego, a to art. 23 k.c. w związku z art. 24 k.c. w związku z art. 448 k.c., poprzez błędne przyjęcie, że nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda;
- 2) naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 227 k.p.c. poprzez oparcie rozstrzygnięcia wyłącznie na podstawie pozwu i odpowiedzi na pozew bez przeprowadzenia jakichkolwiek dowodów;
- 3) naruszenie art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. przez pozbawienie powoda do wykazania winy upadłemu moralnie pracownikowi pozwanego;
- 4) naruszenie art. 3 k.p.c. i art. 233§1 k.p.c. poprzez pozbawienie powoda realizacji zasady do uznania zadośćuczynienia według gwarancji konstytucyjnych, wynikłych z art. 77 Konstytucji, polegające na oddaleniu licznych zgłoszonych dowodów;
- 5) naruszenie art. 45 pkt. 1 Konstytucji RP w związku z art. 6 pkt. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 14 pkt. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Podstawowych i Obywatelskich poprzez pozbawienie powoda do sprawiedliwego rozpoznania sprawy;
- 6) naruszenie art. 227 k.p.c. poprzez oparcie rozstrzygnięcia wyłącznie na podstawie pozwu i odpowiedzi na pozew;
- 7) naruszenie art. 386§4 k.p.c. poprzez nierozpoznanie istoty sprawy, tj. oceny tego, czy dobra osobiste powoda zostały naruszone.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie może odnieść skutku.

Zgodnie z treścią art. 387§ 2¹ k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, uzasadnienie wyroku może zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. W apelacji nie zostały postawione zarzuty dokonania błędnych ustaleń. Z uwagi jednak na to, że skarżący zarzuca nierozpoznanie istoty sprawy stwierdzić należy, że Sąd pierwszej instancji ustalił prawidłowy stan faktyczny, istotny z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Owe ustalenia faktyczne Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne.

Odnosząc się do najdalej idącego zarzutu, a to nierozpoznania istoty sprawy stwierdzić przyjdzie, że jest on chybiony. Sąd pierwszej instancji dokonał ustaleń koniecznych dla rozstrzygnięcia sprawy i na ich podstawie przeprowadził analizę prawną roszczeń powoda. Nie można zatem przyjąć, by istota sprawy nie została rozstrzygnięta. Inną rzeczą jest, że w ocenie Sądu pierwszej instancji określone przez powoda dobra osobiste powoda nie podlegają pod normy z art. 23 k.c., co kontestuje skarżący. Podlegać to będzie ocenie Sądu odwoławczego.

Niesłuszne są zarzuty powoda odnośnie naruszenia prawa procesowego. Wbrew twierdzeniom apelującego Sąd pierwszej instancji nie oparł swego rozstrzygnięcia jedynie na twierdzeniach zawartych w pozwie i odpowiedzi na pozew. Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe w postaci dokumentów znajdujących się w aktach sprawy Sądu Okręgowego w (...) oraz przesłuchania powoda.

Zarzut naruszenie art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. przez pozbawienie powoda do „wykazania winy upadłemu moralnie pracownikowi” pozwanego jest o tyle nieistotny, jako że w ocenie Sądu Apelacyjnego dobra osobiste powoda nie zostały naruszone, co zostanie omówione poniżej.

Nieuprawniony jest zarzut naruszenia art. 3 k.p.c. i art. 233§1 k.p.c. poprzez pozbawienie powoda realizacji zasady do uznania zadośćuczynienia według warancji konstytucyjnych, wynikłych z art. 77 Konstytucji, polegające na oddaleniu licznych zgłoszonych przez powoda dowodów. Wobec określenia przez powoda, że jego dobra osobiste zostały naruszone poprzez oddalenie wniosków dowodowych w sprawie karnej, toczącej się przed Sądem Okręgowym w (...), dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy wystarczające było jedynie przeprowadzenie dowodów z dokumentów znajdujących się w owych aktach sprawy oraz przesłuchania powoda.

(***)

Zgodnie z treścią art. 23 k.c. i 24 k.c. poszkodowanemu w przypadku naruszenia jego dobra osobistego służy ochrona cywilnoprawna. Dobra osobiste podlegają ochronie, jeżeli ich naruszenie (zagrożenie) jest bezprawne. Przesłankami odpowiedzialności przewidzianymi w przepisie art. 24 § 1 k.c., które muszą być spełnione równocześnie są istnienie dobra osobistego, jego naruszenie lub zagrożenie naruszenia i bezprawność działania sprawcy.

Spełnienie dwóch pierwszych przesłanek wykazać musi poszkodowany. Jego rzeczą jest, więc przede wszystkim określić, w jakich swoich odczuciach ewentualnie, w jakich konkretnie prawem przewidzianych dobrach osobistych został dotknięty zachowaniem się sprawcy oraz na czym polega naruszenie tej jego sfery przeżyć, a także okoliczności te udowodnić (art. 6 k.c. i art. 232 k.c.). Poszkodowany nie musi natomiast wykazać, że działanie sprawcy było bezprawne. W polskiej doktrynie cywilistycznej panuje obiektywne pojęcie bezprawności, według którego bezprawne jest zachowanie się sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Osoba szukająca ochrony przewidzianej w art. 24 k.c. nie musi, zatem wykazywać winy sprawcy zagrożenia lub naruszenia dobra osobistego. Ciężar dowodu braku bezprawności działania (art. 24 k.c.) spoczywa na osobie, której zarzucono naruszenie dobra osobistego. Musi ona wykazać, że była do tego uprawniona. Przepis art. 24 § 1 k.c. statuuje, bowiem domniemanie bezprawności działania sprawcy naruszenia dobra osobistego. Każde, więc naruszenie lub zagrożenie tego dobra należy wstępnie zakwalifikować jako bezprawne. Domniemanie to sprawca może obalić, jeżeli wykaże, że zachodziła jedna z okoliczności wyłączających bezprawność działania. Okolicznościami tymi są: działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa; wykonywanie prawa podmiotowego; zgoda pokrzywdzonego; działanie w obronie uzasadnionego interesu społecznego (wyrok SN z dnia 19.10.1989r. II CR 419/89 OSP 1990/11-12/377).

Dobro osobiste w odniesieniu do osoby fizycznej definiowane jest jako wartość o charakterze niemajątkowym, ściśle związana z jednostką ludzką, decydująca o jej byciu, pozycji w społeczeństwie, będąca przejawem odrębności psychicznej i fizycznej danej osoby oraz jej możliwości twórczych, powszechnie uznana w społeczeństwie i akceptowana w danym systemie prawnym. Do najważniejszych dóbr osobistych, które wyraźnie wymienia art. 23 k.c. należy cześć (dobre imię, dobra sława, reputacja, honor, godność osobista), jako wartość właściwa każdemu człowiekowi. Obejmuje ona wszystkie dziedziny jego życia osobistego, zawodowego i społecznego. Naruszenie czci może, więc nastąpić zarówno przez pomówienie o ujemne postępowanie w życiu osobistym i rodzinnym, jak i przez zarzucenie niewłaściwego postępowania w życiu zawodowym naruszające dobre imię danej osoby i mogące narazić ją na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu lub innej działalności. Niewątpliwie „godność ludzka” jest dobrem osobistym podlegającym ochronie, na gruncie prawa cywilnego, mimo braku wymienienia go w przykładowej egzemplifikacji ustawowej z art. 23 k.c., zwłaszcza że przymiot godności ludzkiej, uregulowany jest w art. 30 Konstytucji RP, jako podlegające ochronie źródło wolności i praw człowieka. Ponadto w ujęciu doktryny pojęcie „czci ludzkiej” obejmuje w swym zakresie zarówno pojęcie „dobrego imienia” jak i pojęcie „godności ludzkiej” (P. Księżak i inni: Kodeks cywilny, Część ogólna, Komentarz. LEX.2009). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 października 2003r. sygn. akt IV CK 149/02, Lex nr 209289, stanął na stanowisku, że „Godność jest tym dobrem osobistym człowieka, które odzwierciedla wewnętrzne poczucie własnej wartości i ważności jako indywidualnej osoby ludzkiej. Doznaje naruszenia wówczas, gdy inna osoba daje wyraz gorszej ocenie, co wywołuje usprawiedliwiony stan dyskomfortu psychicznego u adresata.”

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. w sprawie o ochronę dóbr osobistych Sąd w pierwszym rzędzie ustala, czy do ich naruszenia doszło i dopiero w razie pozytywnej odpowiedzi na to pytanie ocenia, czy działanie pozwanego naruszcyciela było bezprawne.

Przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego decydujące znaczenie ma nie subiektywne odczucie osoby, jej indywidualne wartości uczuć i stanu psychicznego, ale to, jaką reakcję wywołuje naruszenie w społeczeństwie. Należy, więc przyjmować koncepcję obiektywną naruszenia dobra osobistego w kontekście całokształtu okoliczności sprawy. Kwestia zagrożenia lub naruszenia dóbr osobistych winna być ujmowana w płaszczyźnie faktycznej i prowadzić do ustalenia, czy dane zachowanie, biorąc pod uwagę przeciętne reakcje ludzkie, mogły obiektywnie stać się podstawą do negatywnych odczuć po stronie pokrzywdzonego. Na pierwszy plan wysuwają się jednak zawsze poglądy rozsądnie i uczciwie myślących ludzi oraz osąd opinii publicznej.

Mając na uwadze powyższe wskazówki oraz całokształt okoliczności niniejszej sprawy należy stwierdzić, że sformułowane przez powoda zarzuty przeciwko pozwanemu świadczyły o naruszeniu przez tego ostatniego dóbr osobistych powoda w postaci godności, a także prawa do sądu, przez oddalenie jego wniosków dowodowych w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowy w (...) i wydanie rażąco niesprawiedliwego przez ten Sąd. Przede wszystkim należy wskazać, że prawo sądu nie należy do kategorii dóbr osobistych objętych art. 23 k.c. W tym wypadku należy przytoczyć orzeczenie Sądu Najwyższego, a mianowicie wyrok z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie o sygn. II CSK 640/09, nr Lex 598758. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy odwołał się do poglądów doktryny i judykatury, że dobra osobiste, ujmowane są w kategoriach obiektywnych, jako wartości o charakterze niemajątkowym, ściśle związane z człowiekiem, decydujące o jego bycie, pozycji w społeczeństwie, będące wyrazem odrębności fizycznej i psychicznej oraz możliwości twórczych, powszechnie uznane w społeczeństwie i akceptowane przez system prawny. Nerozerwalne związanie tych wartości, jako zespołu cech właściwych człowiekowi, stanowiących o jego walorach, z jednostką ludzką wskazuje na ich bezwzględny charakter, towarzyszący mu przez całe życie, niezależnie od sytuacji w jakiej znajduje się w danej chwili. Katalog dóbr osobistych, wymienionych w art. 23 k.c., pozostających pod ochroną prawa cywilnego jest otwarty i wraz ze zmianami stosunków społecznych mogą pojawiać się i znikać pewne dobra, co jednak nie oznacza, że należy do niego zaliczyć prawo do sądu. Jest ono gwarantowane przepisami Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz Konstytucji, lecz nie może być zaliczone do kategorii wartości stanowiących dobro osobiste jednostki, ponieważ jest uprawnieniem przyznany jej tymi regulacjami w związku z funkcjonowaniem w określonej sferze życia społecznego. Sąd Najwyższy wskazał, że nie ma podstaw do przyjęcia, że wszystkie prawa podstawowe objęte Europejską Konwencją Praw Człowieka oraz wolności i prawa osobiste wymienione w Konstytucji w art. od 38 do 56 powinny być chronione za pomocą środków wskazanych w art. 24 k.c.

Niezależnie od powyższej argumentacji, wbrew twierdzeniom powoda, nie doszło do naruszenia przez pozwanego przysługującego powodowi prawa do Sądu, prawa do obrony, zasady kontrydiktoryjności, zasady prawdy materialnej oraz prawa do sprawiedliwego procesu, bowiem w postępowaniu karnym prowadzonym przez Sąd Okręgowy, w którym powód działał jako oskarżony, powód brał udział w czynnościach procesowych, składając liczne wnioski zarówno na rozprawach jak i poza rozprawami. W ramach tego procesu prowadzone było postępowanie dowodowe na rozprawie głównej, w toku którego powód zgłaszał liczne wnioski dowodowe. Znaczna część z nich została oddalona, niektóre Sąd Okręgowy jednak uwzględnił, przeprowadzając wnioskowane przez powoda czynności procesowe. Ocena, czy decyzje procesowe w sprawie karnej były trafne i czy mogły pociągnąć negatywne skutki dla szeroko rozumianej sytuacji prawnej powoda, nie należy do Sądu orzekającego w procesie o ochronę dóbr osobistych. Oddalenie wniosku dowodowego, jako czynność procesowa, sama w sobie nie może bowiem prowadzić do naruszenia jakiegokolwiek dobra tego rodzaju, w tym także dobrego imienia, czci czy godności osobistej. Podobne uwagi należy odnieść również do innych czynności podejmowanych przez sąd w ramach prowadzonego postępowania dowodowego. Ich prawidłowość i celowość przeprowadzenia w kontekście ostatecznego wyniku procesu może podlegać zatem ocenie wyłącznie toku postępowania apelacyjnego i kasacyjnego w sprawie karnej.

Powód skorzystał także z możliwości zaskarżenia orzeczenia, jednakże fakt częściowej zmiany wyroku nie świadczy o tym, że Sąd Okręgowy, rozpoznając sprawę w pierwszej instancji naruszył dobro osobiste powoda w postaci godności,

a także by naruszył jego prawo do sądu. Niewątpliwie wyrok Sądu Okręgowego w (...), w którym skazano powoda m. in. za usiłowanie zabójstwa nie był satysfakcjonujący dla powoda, co nie jednak nie uzasadnia twierdzenia powoda o naruszeniu jego godności.

Reasumując, zdaniem Sądu Apelacyjnego w nie zachodziły przesłanki do uwzględnienia żądania pozwu, a to ze względu na brak przesłanek określonych w art. 24 k.c. i art. 448 k.c., stąd żądanie pozwu podlegało oddaleniu, co w pełni prawidłowo uczynił Sąd pierwszej instancji.

Z przedstawionych względów apelacja powoda winna ulec oddaleniu, a to na podstawie art. 385 kpc.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego w przedmiocie kosztów procesu za instancję odwoławczą uzasadniają normy z art. 108§1 kpc i art. 98 kpc.

Zasądzona na rzecz reprezentującej Skarb Państwa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwota 5 400 zł ustalona została na podstawie § 2 pkt. 6 w związku z § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

Powód w toku postępowania reprezentowany był przez adwokata z urzędu. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1081 ze zm.) koszty nieopłaconej pomocy ponosi Skarb Państwa. Wobec powyższego oraz wobec zgłoszenia przez pełnomocnika oświadczenia, że koszty te nie zostały opłacone ani w całości ani w części, Sąd Apelacyjny na podstawie § 4 ust. 1. oraz § 8 pkt. 6 w związku z § 16 ust. 1 pkt. 2 tegoż rozporządzenia przyznał pełnomocnikowi powoda od Skarbu Państwa kwotę 4 428 złotych (w tym podatek od towarów i usług) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Aneta Pieczyrak-Pisulińska SSA Roman Sugier SSA Lucyna Świdorska-Pilis